

Pokorný, Milan; Zelenka, Miloš

Albert Pražák v archivních dokumentech Karlovy univerzity

In: *Slovakistika v české slavistice*. Pospíšil, Ivo (editor); Zelenka, Miloš (editor). 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999, pp. 9-17

ISBN 80-210-2059-8

Stable URL (handle):

<https://hdl.handle.net/11222.digilib/133249>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Albert Pražák v archivních dokumentech Karlovy univerzity¹

MILAN POKORNÝ (Praha) — MILOŠ ZELENKA (Praha)

Česká a slovenská historiografie má vůči odkazu významné osobnosti meziválečné literární vědy Alberta Pražáka (1880–1956) — přes četné studie věnované jeho životu a dílu — paradoxně velký dluh, který bude třeba splácet objektivním a komplexním výzkumem rozmanitých a často protikladných poloh badatelských aktivit, vyznačujících se na jedné straně precizním heuristickým přístupem k materiálu a na straně druhé projekcí politické ideje čechoslovakismu do metodologické koncepce meziliterárních vztahů. Nové hodnocení Pražákovy díla je jistě otázkou nedaleké budoucnosti, bude však vyžadovat nové čtení a reinterpretaci badatelských monografií a statí, jakož i syntéz dějin české a slovenské literatury. Své slovo k tomuto zkoumání řeknou i dokumenty skryté v archivech. Ačkoli zřejmě zásadním způsobem nezmění celkový profil Pražákovy osobnosti, nepochybně přispějí k jejímu hlubšímu poznání². Z množství

---

¹ Studie vznikla rozšířením a přepracováním stati M. Pokorného — M. Zelenky: Dve epizódy. Albert Pražák v archivných dokumentoch. Literárny týždenník 3, 1990, č. 26, s. 3, 29. 6.

² Příznačné z tohoto hlediska je, že jak v české, tak i ve slovenské literární historiografii chybějí syntetizující studie věnované Pražákovu životu a dílu. Nejnověji — avšak poněkud popisně — hodnotí badatele studie L. Patery: Albert Pražák, in: Příspěvky k dějinám slovakistiky na FF UK, ved. red. R. Chmel, Praha 1998, s. 61–67. Dále K. Rosenbaum v monografii Vztahy slovenskej a českej literatúry 19. a 20. storočia, Bratislava 1989, s. 228–232. Zásadní význam měly ze slovenské strany studie M. Pišúta: Albert Pražák a jeho stretnutia s Hviezdoslavom, in: M. P.: Roky a diela, Bratislava 1961, s. 414–422. M. Tomčík: Vývin Pražákovho záujmu o Pavla Országha-Hviezdoslava, in: Literárne dvojobrazy, Bratislava 1976, s. 86–127. Dále A. Grund: Dilo Alberta Pražáka, Listy filologické 74, 1950, č. 3, s. 193–202. J. B. Čapek: K jubileu prof. Alberta Pražáka, Slovesná věda 3, 1950, č. 1, s. 69–82.

materiálů úředního charakteru spjatých s jeho pedagogickým působením na Karlově univerzitě v letech 1933–1956 (uložených v Archivu Karlovy univerzity) vystupují do popředí dva tematické okruhy, které překračují rámec administrativní agendy a zajímavým způsobem vypovídají nejen o samotném Pražákovi, ale i o době, v níž žil a tvořil.

I.

Literární slovníky a encyklopedie zaznamenávají stručný fakt, že profesor Albert Pražák po třináctiletém působení v Bratislavě na Komenského univerzitě přešel roku 1933 na Filozofickou fakultu Karlovy univerzity v Praze: 28. února byl jmenován řádným profesorem dějin české literatury. Pražákův vstup na půdu pražské univerzity nebyl zdaleka jednoduchý, jak by se mohlo zdát ze stručných slovníkových hesel. Již 1. prosince 1918 povolal středoškolského pedagoga a soukromého učence A. Pražáka jeho bývalý učitel Jaroslav Vlček (v té době člen revolučního Národního shromáždění a odborový předseda ministerstva školství) do funkce ministerského tajemníka, aby s ním spolupracoval na organizaci slovenského školství. Po krátké úřední kariéře následovalo jmenování řádným profesorem dějin novější české literatury a literatury slovenské na Komenského univerzitě v Bratislavě (14. září 1921). Jak bylo zvykem, obsazení vysokých akademických funkcí se každoročně obměňovalo: Pražák se tak stal ve školním roce 1926/1927 děkanem fakulty a ve školním roce 1928/1929 dokonce rektorem univerzity.

Pražákova slovenská životní etapa byla spjata s bohatou vědeckou i organizační činností, zejména se založením Šafaříkovy učené společnosti, která se později stala institucionální základnou dnešní Slovenské akademie věd, a vědecké revue Bratislava: připočteme-li k tomu editování spisů filozofické fakulty a výchovu badatelského dorostu a slovenské středoškolské inteligence, je zřejmé, že Pražák se na přelomu 20. a 30. let

---

Bibliografie Pražákova početného díla je soustředěna do tří svazků: V. Pražák: Soupis prací Alberta Pražáka 1900–1930, in: Slovenská miscellanea, Bratislava 1931, s. 325–371. A. Karasová: Třetí příspěvek k bibliografickému přehledu publikační činnosti Alberta Pražáka za léta 1940–1950, vyšlo jako příloha časopisu Slovesná věda 4, 1951/1952, č. 4–5, s. 24. Bibliografii A. Pražáka po roce 1945 doplňuje bibliografické heslo J. Kuncce: Albert Pražák, in: Česká literární bibliografie 1945–1963. Díl II. N-Ž, Praha 1964, s. 247–250.

zasloužil o formování mladé slovenské vědy, kultury a školství, a to i přes důsledné setrvávání na politických a literárněvědných pozicích jednotného československého národa.

Počátkem 30. let se začalo vážně uvažovat o obsazení místa profesora české literatury na pražské univerzitě, protože téměř sedmdesátiletý profesor Jan Jakubec (1862–1936) vážně onemocněl. Druhý profesor české literatury Miloslav Hýsek (1885–1957) byl z tohoto důvodu organizačně a pedagogicky přetížen: např. na přednášku *Český román devadesátých let* v zimním semestru školního roku 1931/1932 měl zapsáno 449 posluchačů, na přednášku *O slovanství v české beletrii 19. století* 130 posluchačů. Zvětšený úvazek spolu s povinností zkoušet a konat kolokvia byl nad síly jednoho člověka. Otázku nástupnictví měla vyřešit speciálně zvolená komise (E. Smetánka, M. Hýsek, J. Horák, M. Weingart, J. Pekař a J. Janko), v jejímž čele stál ve funkci referenta odcházející profesor J. Jakubec. Z kandidátů se nabízel především profesor Arne Novák (1880–1939), působící na Masarykově univerzitě v Brně. Ten však nabídku odmítl s tím, že Brno nehodlá opustit, neboť se chce mj. podílet na decentralizaci národních vzdělávacích institucí.

Komise uvažovala rovněž o druhém profesorovi Masarykovy univerzity Stanislavu Součkovi (1870–1935), avšak nepříznivý zdravotní stav a vysoký věk hovořily v jeho neprospěch. Nejvážnějšími kandidáty byli profesor československé filologie v Bratislavě a docent starší literatury v Praze František Ryšánek (1877–1969) a profesor Albert Pražák. Komise, která dostala za úkol připravit předběžné návrhy na jmenování, nedospěla k jednotnému řešení. Na její schůzi dne 22. ledna 1932 vznikl první vážný spor. Většina členů (J. Jakubec, J. Horák, J. Janko, J. Pekař) prosazovala, aby na katedru povolali Pražáka jako vysoce kvalifikovaného pedagoga a odborníka na novodobou českou a slovenskou literaturu. S tímto návrhem souhlasil i M. Weingart, který však nehlasoval, protože Pražák byl jeho švagrem. Ostatní členové komise — M. Hýsek a E. Smetánka — se vyslovili pro kandidaturu Františka Ryšánka.

Připomeňme si argumenty obou stran, které byly předloženy profesorskému sboru (obdoba současných vědeckých rad) v písemných vyhlášeních. Menšinový návrh vycházel z potřeby doplnit pražskou univerzitu o znalce starší literatury. Jeho zastánci předpokládali, že profesor Hýsek zvládne oblast novější literatury sám: „*Jde nám o prohloubení a namnoze vůbec o obnovu badatelského studia staré literatury, jejíž velká jména právem s hrdostí vyslovujeme; toto studium má od dob Dobrovského slavnou tradici, ve které je třeba pokračovati. Cítíme svou povinnost k naší*

fakultě a k české bohemistice. Prof. Ryšánek sice nepřihlížel k otázkám, jež začíná řešit také dnešní literární historie doby starší: k otázkám obecně kulturním, staročeského verše atd."³ (Zde posudek narážel na metodologické výboje strukturální metody a na Masarykově univerzitě probíhající docentskou habilitaci Romana Jakobsona). „*Ale Ryšánek má to, co musí při každém bádání býti základem: hlubokou znalost staročeského písemnictví, postřeh pro závažné jeho problémy, přesnou filologickou metodu.*“

Naproti tomu většina komise zastávala názor, že profesor Ryšánek se „omezoval na menší úseky české literatury; nepracoval v období české literatury protireformační, obrozenské ani doby poobrozenské... Neosvědčil schopnost vědecké syntézy při vepsání většího období, ani ovládnutí literárněhistorických metod. Svou činností na univerzitě bratislavské, která byla věnována jen lingvistice, neměl Ryšánek příležitost prohloubiti své studie literárněhistorické a literární vědy (metodologie, poetiky atd.).“ Komise vzhledem k vytíženosti prof. Hýska a k relaci starší a novější české literatury zároveň striktně požadovala, „aby na příště katedry české literatury i docentury — jako při jiných literaturách — byly na všech fakultách toliko pro celou literaturu“ s podmínkou, že „oba profesori budou povinni přednášet a konat cvičení ze všech období české literatury, tedy i staročeské“. Z těchto důvodů komise vyvracela názor, že Pražák není kvalifikovaným badatelem pro oblast starší literatury, a dokládala to mj. jeho spisem *Dějiny spisovné slovenštiny po dobu Štúrova* (Bratislava, 1922).

Je zajímavé, že v otázce vzájemného poměru české a slovenské literatury posudek na Pražáka, který formuloval hlavně J. Jakubec, setrval na pozicích politického a literárněhistorického čechoslovákismu, tj. vyjadřoval Jakubcovo přesvědčení o slovenské literatuře jako integrální součásti literatury české. Pražák jako Jakubcův nástupce měl svou autoritou přispívat k tomu, aby na akademické půdě i v širší kulturní veřejnosti „*utušil národní, kulturní a politickou jednotu československou*“. Ačkoli posudek upozornil na příliš extenzivní záběr, na kompoziční chvat a někdy i absenci hodnotících kritérií ve smyslu kritického odstupu od analyzovaného tématu, přesto zdůraznil Pražákovu všestrannost, opírající se o práci s archivními dokumenty, a celkovou filologickou akribii: „*V desetiletí 1921–1931 vyvinul Pražák literární činnost podivuhodně plodnou. Měl k ní ovšem mimořádně příznivé podmínky: na bratislavské univerzitě se*

---

³ Opisy návrhů, personálie a úřední agenda spjatá s působením A. Pražáka na Karlově univerzitě jsou uloženy v Archivu Karlovy univerzity (osobní fond A. P.). Odtud čerpáme základní faktografické údaje.

hned nepřednášelo, potom tam bylo málo posluchačů, knihovny a archivy na Slovensku skýtalý nový, bohatý materiál. Zásluhou Pražákovou je, že z nich vynesl na světlo, co jen bylo možné. Bohatstvím nového důležitého materiálu, bystrým postřehováním význačných znaků pro literaturu a rozhledem po cizích literaturách se vyznačují všechny práce Pražákovy. Zejména vytýkám stálý zřetel k podobným literárním zjevům v maďarské literatuře. Již spis Dějiny spisovné slovenštiny přinesl proti dřívějšímu stavu bádání, jak je kodifikován v Vlčkových Dejinách literatury slovenskej i v jeho pozdějších pracích, obraz značně plnější a přesnější. To je možno tvrditi i o Pražákových monografiích, věnovaných spisovatelům slovenským nebo literárním vlivům a směrům v slovenské literatuře. Jmenuji významnější z nich: Jan Šalamoun Dobromír Peteň (1922), Hurbanovci vo väzeniach (1923), Ke stykům Dobrovského se Slovenskem, Hviezdoslav a Dante (1924 — je tam o Dantovu vlivu na Slovensku vůbec), Slovenské studie (1926, věnované několika spisovatelům doby obrozené), Literární Slovensko let padesátých až sedmdesátých (1932), (...) Dobrovský v dopisech hr. Eug. Czerninovi (Bratislava IV, 1929) aj. (...) V Praze by Pražák vyvíjel plodně činnost ... směřující ke sblížení Čechů a Slováků na Karlově univerzitě, na které poslouchá tolik slovenských studentů.“

V profesorském sboru Filozofické fakulty Karlovy univerzity, v němž mj. zasedali B. Trnka, O. Fischer, V. Tille, A. Matějček, B. Mathesius, V. Lesný, S. Šusta, B. Hrozný, Z. Nejedlý, O. Zich a další, se oba návrhy posuzovaly dne 28. ledna 1932. Výsledek hlasování zněl ve prospěch Pražáka (poměr 21 hlasů k 16 hlasům pro profesora Ryšánka). M. Hýsek a E. Smetánka ohlásili svůj návrh jako minoritní vótum. Společně se stanoviskem profesorského sboru ho v březnu postoupili ministerstvu školství a národní osvěty. Situace na fakultě se dál komplikovala: svědčí o tom návrh z ledna 1933, v němž se požaduje, aby A. Pražáka na pražské univerzitě pověřili aspoň suplováním. Ačkoli tento návrh byl z jednání profesorského sboru stažen, věc již nesnesla odkladu. Děkan Filozofické fakulty Karlovy univerzity J. H o r á k proto píše 14. února 1933 ministru školství a národní osvěty dopis, kde žádá urychlené rozhodnutí v této záležitosti. Jako hlavní důvod uvádí, že „jest třeba, aby se odborník znalý dějin literatury slovenské ujal výkladů z tohoto oboru a přihlížel také v semináři k bádání o věcech slovanských. V tomto směru má prof. Pražák vyplniti mezeru na filozofické fakultě, vzniklou smrtí prof. Jaroslava Vlčka. (...) zřetel k Slovensku, k slovenským věcem a k posluchačům Slovákům vyžaduje, aby také specialista slovenský mohl podporovati badatelskou práci o literatuře slovenské na fil. fak. Univerzity

Karlovy. Tento požadavek jest naléhavý proto, poněvadž v Praze studuje značný počet Slováků.“

Až po této naléhavé urgenci se věci daly rychle do pohybu. Dva týdny po dopisu J. Horáka byl Pražákovi vystaven prezidentský jmenovací dekret. Svou pedagogickou činností hned od začátku vyvracel námitky svých oponentů. Pro letní semestr roku 1933 ohlásil přednášky *Úvod do dějin české literatury* (3 hodiny týdně) a *Současná slovenská poezie* (2 hodiny týdně). Komplementaritu přednášek z dějin české a slovenské literatury Pražák pravidelně dodržoval až do roku 1939 (např. 1934/1935 v letním semestru *Obrodiči a národ. Dnešní československá literární historie*; 1935/1936 v letním semestru *Přehled slovenských literárních dějin*; 1936/1937 v zimním semestru *Československá otázka*; 1936/1937 v letním semestru *Slovenské generační zápasy*; 1937/1938 v letním semestru *Kollár a Štúr* atd.). Tím dal Pražák symbolicky najevo, v čem vidí smysl svého nástupnictví po velkých předchůdcích Jaroslavu Vlčkovi a Janu Jakubcovi. Díky A. Pražákovi získala slovakistika na pražské univerzitě patřičné místo.

II.

Druhý zajímavý soubor archivních dokumentů souvisejících s Pražákovým vztahem ke Slovensku a slovenské literatuře osvětluje praktické důsledky nejednoznačného, ba přímo odmítavého postoje části slovenské politické reprezentace k Pražákově čechoslovakistické koncepci. Můžeme konstatovat, že představa jednotného československého národa, tak jak ji Pražák obhajoval a propagoval svými interpretacemi literárněhistorického materiálu, narážela v průběhu let na stále větší překážky. Kladli je přestavitelé těch částí politického spektra první republiky, kteří stáli v kritické opozici vůči národnostní politice Hradu obhajující státotvornou ideu československé národní jednoty.

Pražákovy první předválečné studie i jeho přehled dějin slovenské literatury z roku 1911 paradoxně přiznávaly slovenské literatuře větší autonomnost, vývojovou osobitost a estetický svéráz než v pracích meziválečných a pozdějších.⁴ Slovenská literatura se zde chápala v dvojím významu: v širším, teritoriálním pojetí jako veškeré písemnictví vzniklé na Slovensku psané česky či slovensky (event. maďarsky nebo latinsky),

---

⁴ Jde o dvě stati uveřejněné v knize *Slovenská čítanka*, Praha 1911 (*Literatura slovenská od Štúra a jeho školy*, s. 248–264; *Literatura slovenská od let šedesátých po přítomnost*, s. 272–291).

vyvíjející se v přímé závislosti (hledisko „podřízenosti“ Pražák explicitně formuloval až v meziválečném období) na literatuře české, v užším, etnicko-jazykovém smyslu jako literatura uherských Slováků, kteří díky štúrovské iniciativě vytvořili jazykovou odluku od Čechů a na základě spisovné slovenštiny se pokusili konstituovat i svou autonomní literaturu. Po roce 1918 se vznikem ČSR a v důsledku oficiální kodifikace teze o jednotném československém národu Pražák od této dvoupolohovosti ustoupil, naopak v popularizujících i vědeckých monografiích intenzivněji akceptoval teritoriální chápání;⁵ přesto však v monumentální syntéze *Dějiny spisovné slovenštiny po dobu Štúra* (1922) badatel přes terminologické kolísání v otázce tzv. československého národa prostřednictvím rozsáhlého, dosud neznámého archivního materiálu objektivně zachytil genezi spisovné slovenštiny nejen jako komunikačního prostředku, ale i jako literárního jazyka. V názorech na autonomnost slovenské literatury, na její estetickou hodnotu, žánrovou skladbu a celkovou strukturu slovesných tvarů Pražák důsledně ve 20. a 30. letech vedl mechanickou paralelu s ovlivňující a rozvinutější literaturou českou. V otázce výrazně diferenciativních rysů, které bylo možné akceptovat jako specifické rysy národní osobitosti (např. rozdílné uplatnění romantismu a realismu jako literárních směrů v českém a slovenském písemnictví), Pražák připouštěl pouze „kulturní a povahový svéráz“⁶, který jako projev provincialismu může působit divergentně a stát se v rámci nadřazeného státoprávního uspořádání politicky nebezpečný. Z těchto důvodů badatel doporučoval definitivní a životně nezbytnou integraci Slovenska do vyššího československého celku. Karol Rosenbaum v této souvislosti upozornil, že Pražákovy názory zároveň vyvolávaly extrémní reakce v táboře slovenských autonomistů, přičemž tato přinejmenším necitlivá stanoviska sloužila zejména k rozněcování protičeských nálad na Slovensku.⁷

---

⁵ Výběrově např. *Slovenská svojskosť* (1926), *Československý národ* (1925), *Slovenské studie* (1926), *Literární Slovensko let padesátých až sedmdesátých* (1932), *Duchová podstata slovenské slovesnosti* (1938). Metodologický charakter měl referát *Dnešní stav slovenské literární historie a její další úkoly* přednesený na I. sjezdu slovenských filologů v Praze 1929, in: *Sborník prací I. sjezdu slovenských filologů v Praze 1929*. Svazek II. Přednášky, Praha 1932, s. 283–291.

⁶ A. Pražák: *Slovenská svojskosť*, Bratislava 1926, s. 9.

⁷ K. Rosenbaum: *Vztahy slovenskej a českej literatúry 19. a 20. storočia*, Bratislava 1989, s. 231.

Archiv Karlovy univerzity poskytuje svědectví o jedné konkrétní události, sice marginální, avšak dokreslující společensko-politickou atmosféru doby. Jde o interpelaci poslance Slovenské národní strany Karola Sidora v Národním shromáždění ze dne 29. března 1937 ministru školství a národní osvěty „vo veci navrátenia kníh a slovenských archiválií, povypožičiavaných na Slovensku univ. prof. dr. Albertom Pražákom a inými“. Důvody interpelace shrnul poslanec Sidor takto:

„Už roky minuli, čo pán profesor na Slovensku neučinkuje. Doteraz však ani súkromníci a ani verejné knižnice vypožičiavaný materiál neobdržali. Urgovali, hrozili, knihy chceli súdne vymáhať, ale pán profesor dr. Pražák na mnoho urgencií ani neodpovedal. Keďže osoba pána univerzitného profesora dr. Pražáka nie je pre Slovensko žiadnou zárukou v tomto smere, že sa dôležitý študijný materiál u neho nepotrátí, prípadne, že po jeho smrti nebude pokladaný za jeho súkromný majetok, — obracáme sa na pána ministra školstva a národnej osvetu, aby univ. prof. dr. Pražákovi dôrazne prikázal vypožičiavaný knižný a archívny materiál vrátiť. Je veľká obava, že časť materiálu, ktorá by mohla podvrátiť neslovenské stanoviská niektorých profesorov, môže sa pro slovenskú vedu úplne stratiť, prípadne, že by si Slovensko tento materiál muselo zo súkromnej pozostalosti pána profesora Pražáka kupovať.“

Pod písemným záznamem této interpelace čteme jména poslanců Slovenské národní strany, mj. M. Rázuse, A. Hlinky, dr. Sokola a dalších. Rektor univerzity Pražáka vyzval, aby k této záležitosti zaujal stanovisko. Ten tak učinil 19. května 1937 v dopise příslušnému ministrovi, v němž mj. uvádí, že nikdy neměl s půjčováním studijních materiálů problémy, že je vždy v řádných termínech či na urgenci vracel, a pokud některé materiály dlouhodobě potřeboval (na ediční činnost apod.), vyžádal si od majitele souhlas. Pátý bod jeho obhajoby doslovně uvádí: „Souhlasím plně s interpelací, že tento materiál jest slovenský a patří Slovensku. Neshledával jsem ho nikdy pro sebe, nýbrž pro slovenský badatelský prospěch, často i pro bádání svých žáků, nečekaje za svou mnohaletou a řadou knih prokázanou práci o slovenských věcech vděku, ale dočkávaje se za ni a za vše jen slovenského ústrku a nevďeku. Jako jsem po slovenské zemi nikdy nežádal pro svou vytrvalou knižními publikacemi hojně osvědčenou práci podporu a nepřijal od ní halěře na svá bádání, tak také od ní nechci ani škartky papíru z jejího materiálu.“

Archiv Karlovy univerzity uchovává seznam desítek a stovek titulů (latinské, německé, maďarské, slovenské a české knihy z 16.–19. století), které Pražák bezprostředně po této odpovědi vracel prostřednictvím rektora-

rátu Karlovy univerzity slovenským kulturním a náboženským institucím. Jeho duševní rozpoložení výmluvně dokumentuje fakt, že se rozhodl vrátit i ty knihy, které na Slovensku získal do osobního vlastnictví. Farskému úřadu v Župčanově u Prešova poslal Biblii svatou z roku 1878, kterou mu věnoval místní farář Šárossy, s ironickou poznámkou, že „*kníha tato nemá inventárneho čísla*“.

Tato nepřijemná epizoda však nezanechala na Pražákových slovakistických výzkumech žádnou trvalou stopu. Svědčí o tom řada následujících studií a monografií věnovaných slovenské literatuře, které vyvrcholily pokusem o syntetický výklad slovenského písemnictví *Dějiny slovenské literatury I* (1950) dovedených k polovině 18. století. Pražák zde zůstal přesvědčeným obhájcem jednotné československé literatury, resp. dvou jejích jazykově regionálních variant, přičemž o slovenské literatuře konstatoval, že má „*všechen ráz a povahu literatury krajové a okrajové*“. Změny v státoprávním uspořádání republiky po roce 1945 Pražák vzal na vědomí, ale pouze jako akt politickoorganizační, který však nezpochybňuje vnitřní jednotu nedělitelné existence československého národa. Proto byl nesouhlas a později dokonce odpor slovenské kulturní a politické reprezentace pochopitelný a historicky oprávněný. Ale současně nelze nevidět přínos, který Pražákova vědecká práce pro dějiny slovenské literatury objektivně znamenala, stejně jako skutečnost, že slovakistická orientace badateli v podstatě otevřela dveře k jmenování profesorem na Karlově univerzitě (co z toho vyplývalo pro mezinárodní propagaci slovenské literatury, netřeba zdůrazňovat). Z tohoto hlediska byl způsob i tón Sidorova výpadu proti Pražákovi přinejmenším netaktní.

Milan Pišút jménem slovenských literárních historiků v jubilejní vzpomínce na Alberta Pražáka právem uvedl, že badatelovy slovakistické práce, které byly výrazem celoživotního poslání, nikoli předmětem chladného vědeckého zájmu, překonávaly na Slovensku izolační snahy úzkého nacionalismu; zároveň přes svou rozporuplnost a vnitřní polemičnost přispěly k prohloubení a kritickému pohledu na slovenské literární dějiny, které byly poprvé důsledně uvedeny do evropských souvislostí.⁸

---

⁸ Jde o projev M. Pišúta přetištěný ve sb. Univerzita Karlova in memoriam profesora Alberta Pražáka, Praha 1967 (bez názvu, nestránkovan). Sborník publikoval texty projevů přednesených na vzpomínkovém shromáždění 18. 10. 1966 uspořádaném k 10. výročí úmrtí Filozofickou fakultou Karlovy univerzity v Praze (přetištěny projevy J. Klady, E. Goldstückera, J. Smrkovského, F. Buriánka, K. Krejčího).